

ΣΥΣΤΑΣΗ

«Γραφεία προστασίας δικαιωμάτων ληπτριών/ών υπηρεσιών υγείας των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ.»

Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, εξέτασε το σχέδιο υπουργικής απόφασης για τη λειτουργία «Γραφείων Προστασίας Δικαιωμάτων Ληπτριών/ών Υπηρεσιών Υγείας», που της απέστειλε το Υπουργείο Υγείας.

1. Η Επιτροπή θεωρεί σημαντική την καθιέρωση του εν λόγω θεσμού. Σε πρόσφατες ακροάσεις ενώσεων ασθενών που οργάνωσε, η ανάγκη ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τα παραδείγματα συγκεκριμένων παραβιάσεών τους, αποτέλεσαν το κεντρικό ζήτημα προβληματισμού, όπως αποτυπώνεται στη σχετική Έκθεση¹.

2. Η Επιτροπή κρίνει ότι κύριο ζητούμενο, εν προκειμένω, είναι η λειτουργία μιας δομής «φιλικής» προς τους ασθενείς και τις οικογένειές τους, ικανής να προλαβαίνει και να αποφορτίζει περιττές εντάσεις στον χώρο του νοσοκομείου. Παράλληλα, τα «Γραφεία» πρέπει να αποτελέσουν πραγματικούς συμπαραστάτες στους ιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό, διευκολύνοντας το έργο τους, ιδίως στον τομέα της επικοινωνίας με τον ασθενή.

Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι, έως σήμερα, η εμπειρία από ανάλογες προσπάθειες του παρελθόντος² δεν ήταν ενθαρρυντική, καθώς αυτές σύντομα

¹Βλ. http://www.bioethics.gr/images/pdf/GNOMES/REPORT_PATIENTS_ASSOCIATIONS_FINAL_GR.pdf

² Βλ. άρθ. 57 του ν. 2071/1992.

υποβαθμίσθηκαν ή αδράνησαν, κυρίως λόγω της έλλειψης κατάλληλης εκπαίδευσης ή της επικράτησης γραφειοκρατικής νοοτροπίας.

3. Το υπ' όψη σχέδιο χαράσσει, σε γενικές γραμμές, σωστές κατευθύνσεις για τη δομή και τη λειτουργία των Γραφείων. Επιθυμώντας να συμβάλλει στη βελτίωσή του, η Επιτροπή προτείνει να εξετασθούν τα παρακάτω σημεία:

α. Λόγω των σοβαρών ζητημάτων βιοηθικής και ιατρικής δεοντολογίας που είναι πιθανόν να προκύψουν, προτείνεται η αξιοποίηση στην επιμόρφωση των στελεχών προγραμμάτων Βιοηθικής και Ιατρικής Δεοντολογίας που ήδη υπάρχουν και λειτουργούν με επιτυχία σε ορισμένα ΑΕΙ (ΕΚΠΑ, ΑΠΘ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο κ.λπ.). Ταχύρρυθμη εκπαίδευση (επί τόπου ή εξ αποστάσεως), διάρκειας 100 – 120 ωρών, θα μπορούσε να αποδώσει άμεσα, σε συνεργασία με τα προγράμματα αυτά, στη βάση ειδικών συμφωνιών του Υπουργείου ή του ΕΚΔΔΑ-ΙΝΕΠ.

β. Την προσθήκη στις αρμοδιότητες των Γραφείων της υποστήριξης ιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού, όταν αντιμετωπίζονται σοβαρά ηθικά διλήμματα κατά τη μεταχείριση ασθενών. Στην περίπτωση αυτή, το Γραφείο θα γνωμοδοτεί τεκμηριωμένα, με βάση τη νομοθεσία και την ιατρική δεοντολογία, εξασφαλίζοντας από την άποψη αυτή ορθές κλινικές πρακτικές απέναντι στους ασθενείς.

γ. Την προσθήκη στις αρμοδιότητες, επίσης, του ελέγχου δεοντολογίας ερευνητικών πρωτοκόλλων που πρόκειται να εκτελεσθούν σε όσα νοσοκομεία δραστηριοποιούνται στην κλινική έρευνα, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως η πιστοποιημένη τεχνογνωσία δικαίου και δεοντολογίας των στελεχών του Γραφείου. Για την άσκηση αυτής της σοβαρής αρμοδιότητας, στη σύνθεση θα μετέχουν επί πλέον δύο ιατροί που θα ορίζει το Επιστημονικό Συμβούλιο του νοσοκομείου. Τα πορίσματα του ελέγχου αυτού θα συνοδεύουν τη σχετική αίτηση προς την Εθνική Επιτροπή Δεοντολογίας για Κλινικές Μελέτες, διευκολύνοντας το έργο της, ώστε ο έλεγχος δεοντολογίας να διεκπεραιώνεται με τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοπιστία και ταχύτητα. Επί πλέον, η λειτουργία αυτή των Γραφείων, θα καταστήσει περισσότερο «ορατή» την κλινική έρευνα στα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., ενθαρρύνοντας σχετικές

πρωτοβουλίες, αλλά και ενισχύοντας την συναφή ενημέρωση των ασθενών (η οποία, κατά τις οργανώσεις τους, παραμένει εξαιρετικά ισχνή).

δ. Την πρόβλεψη μιας διαδικασίας «οριζόντιας» επικοινωνίας μεταξύ των Γραφείων, ώστε να εξασφαλισθεί η βελτίωση των υπηρεσιών τους, με την ανταλλαγή εμπειρίας και γνώσεων. Τη διαδικασία αυτή θα μπορούσε να αναλάβει η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, σε συνεργασία με το Υπουργείο και το ΕΚΔΔΑ-ΙΝΕΠ.

ε. Την προσθήκη μιας διακριτής ενότητας για τη συμμετοχή ασθενών σε ερευνητικά πρωτόκολλα (π.χ. κλινικές μελέτες) στα έντυπα διανομής και το ηλεκτρονικό υλικό που θα είναι διαθέσιμα στους ασθενείς.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2016